ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 30ής Μαρτίου 2000 *

Στην υπόθεση C-265/97 P,

Coöperatieve Vereniging De Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer BA (VBA), με έδρα το Aalsmeer (Κάτω Χώρες), εκπροσωπούμενη από τον G. van der Wal, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο A. May, 398, route d'Esch,

αναιρεσείουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως την οποία εξέδωσε στις 14ης Μαΐου 1997 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (δεύτερο πενταμελές τμήμα) στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-70/92 και T-71/92, Florimex και VGB κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-693), και με την οποία ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως αυτής,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι οι

Florimex BV και **Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijproducten (VGB)**, με έδρα το Aalsmeer (Κάτω Χώρες), εκπροσωπούμενες από τον J. A. M. P. Keijser,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

δικηγόρο Nijmegen, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο A. Kronshagen, 22, rue Marie-Adélaïde,

προσφεύγουσες πρωτοδίκως,

και η

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον B. J. Drijber, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον C. Gómez de la Cruz, μέλος της ίδιας υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. C. Moitinho de Almeida, πρόεδρο του έκτου τμήματος, προεδρεύοντα του πέμπτου τμήματος, L. Sevón, J.-P. Puissochet, P. Jann (εισηγητή) και M. Wathelet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Saggio,
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 17ης Δεκεμβρίου 1998, κατά την οποία την Coöperatieve Vereniging De Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer BA (VBA) εκπροσώπησε ο G. van der Wal, τις Florimex BV και Vereniging

van Groothandelaren in Bloemkwekerijproducten (VGB) ο J. A. M. P. Keijser και την Επιτροπή ο W. Wils, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 8ης Ιουλίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 19 Ιουλίου 1997, η Coöperatieve Vereniging De Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer BA (στο εξής: VBA) άσκησε, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αναίρεση κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1997, T-70/92 και T-71/92, Florimex και VGB κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-693, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία αυτό ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής (IV/32.751 — Florimex/Aalsmeer II και IV/32.990 — VGB/Aalsmeer, στο εξής: επίδικη απόφαση), η οποία περιεχόταν σε επιστολή της 2ας Ιουλίου 1992, με την οποία η Επιτροπή απέρριψε τις καταγγελίες τις οποίες είχαν ασκήσει η Florimex BV (στο εξής: Florimex) και η Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijproducten (στο εξής: VGB), σχετικά με τα δικαιώματα χρήσεως των εγκαταστάσεων της VBA, τα οποία επιβάλλει αυτή επί των παραδόσεων προϊόντων στις οποίες προβαίνουν προμηθευτές μη μέλη της.

Τα ενώπιον του Πρωτοδικείου πραγματικά περιστατικά

2 Από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η VBA είναι συνεταιριστική ένωση ολλανδικού δικαίου, που συγκεντρώνει καλλιεργητές ανθέων και διακοσμητικών φυτών. Εκπροσωπεί πλέον των 3 000 επιχειρήσεων, η μεγάλη πλειονότητα των οποίων είναι ολλανδικές και μια μικρή μειονότητα βελγικές (σκέψη 1).

3 Η VBA διοργανώνει, μέσα στον περίβολο των εγκαταστάσεών της στο Aalsmeer (Κάτω Χώρες), δημοπρασίες ανθοκομικών προϊόντων. Τα προϊόντα αυτά υπόκεινται στις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 234/68 του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 1968, περί ιδρύσεως κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των ζώντων φυτών και των προϊόντων της ανθοκομίας (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 27) (σκέψη 2).

4 Οι εγκαταστάσεις της VBA στο Aalsmeer εξυπηρετούν κυρίως τη διεξαγωγή δημοπρασιών, ένα μέρος της εκτάσεώς της όμως προορίζεται αποκλειστικά για την εκμίσθωση «εμπορικών χώρων», που εξυπηρετούν την άσκηση της χονδρικής εμπορίας των ανθοκομικών προϊόντων, και ιδίως τη διαλογή και συσκευασία των προϊόντων αυτών. Οι μισθωτές είναι κυρίως χονδρέμποροι κομμένων ανθέων (σκέψη 4).

5 Η Florimex είναι επιχείρηση εμπορίας ανθέων εγκατεστημένη στο Aalsmeer, κοντά στο συγκρότημα της VBA. Εισάγει προϊόντα ανθοκομίας προερχόμενα από κράτη μέλη της Κοινότητας και από τρίτες χώρες, με σκοπό να τα μεταπωλεί κατά βάση σε χονδρεμπόρους εγκατεστημένους στις Κάτω Χώρες (σκέψη 5).

6 Η VGB είναι ένωση που συγκεντρώνει πολυάριθμους Ολλανδούς χονδρεμπόρους ανθοκομικών προϊόντων, μεταξύ των οποίων και η Florimex, καθώς και χονδρεμπόρους εγκατεστημένους μέσα στον περίβολο της VBA (σκέψη 6).

7 Το άρθρο 17 του καταστατικού της VBA υποχρεώνει τα μέλη της να πωλούν μέσω αυτής όλα τα προοριζόμενα προς κατανάλωση προϊόντα που καλλιεργούν στις εγκαταστάσεις τους. Για τις υπηρεσίες που τους παρέχει η VBA, τα μέλη χρεώνονται με δικαιώματα ή προμήθεια («δικαιώματα δημοπρασίας»). Το 1991, τα δικαιώματα αυτά ανήρχοντο σε 5,7 % του προϊόντος της πωλήσεως (σκέψη 7).

8 Μέχρι την 1η Μαΐου 1988, ο κανονισμός δημοπρασιών της VBA περιείχε, στο άρθρο 5, αριθ. 10 και 11, διατάξεις δυνάμενες να εμποδίζουν τη χρήση των εγκαταστάσεών της για παραδόσεις, αγορές και πωλήσεις ανθοκομικών προϊόντων έξω από τις δικές της δημοπρασίες (σκέψη 8).

9 Στην πράξη, άδεια της VBA για τη διενέργεια, μέσα στον περίβολό της, εμπορικών πράξεων επί προϊόντων που δεν είχαν περάσει από τις δημοπρασίες της εχορηγείτο μόνο στο πλαίσιο ορισμένων στερεοτύπων συμβάσεων, των αποκαλουμένων «handelsovereenkomsten» (εμπορικών συμβάσεων), ή έναντι καταβολής δικαιωμάτων 10 % (σκέψη 9).

10 Με τις εμπορικές αυτές συμβάσεις, η VBA παρείχε σε ορισμένους διανομείς τη δυνατότητα να πωλούν και να παραδίδουν σε αναγνωρισμένους από την ίδια αγοραστές ορισμένα ανθοκομικά προϊόντα τα οποία είχαν αγοράσει σε άλλες ολλανδικές δημοπρασίες ή κομμένα άνθη αλλοδαπής προελεύσεως, έναντι καταβολής δικαιωμάτων (σκέψεις 10 και 11).

11 Κατόπιν καταγγελίας της Florimex, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 26 Ιουλίου 1988, την απόφαση 88/491/ΕΟΚ, σχετικά με μια διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.379 — Bloemenveilingen Aalsmeer) (ΕΕ 1988, L 262, σ. 27).

12 Με το διατακτικό της αποφάσεως αυτής, η Επιτροπή αναγνώρισε, μεταξύ άλλων, ότι οι συναπτόμενες από την VBA συμφωνίες — βάσει των οποίων οι εγκατεστημένοι

στον περίβολό της διανομείς και οι προμηθευτές τους ήσαν υποχρεωμένοι αφενός μεν να διαπραγματεύονται ή να προμηθεύονται ανθοκομικά προϊόντα μη αγορασθέντα μέσω της VBA μόνον κατόπιν αδείας της και με τους όρους που αυτή ορίζει, αφετέρου δε να αποθηκεύουν τέτοια προϊόντα στον περίβολο της VBA μόνον έναντι καταβολής τέλους καθοριζομένου από αυτήν — αποτελούσαν παραβάσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ).

13 Διαπίστωσε περαιτέρω ότι τα τέλη που προορίζονταν να αποτρέπουν την κατάχρηση των εγκαταστάσεων της VBA, τα οποία επέβαλλε αυτή στους εγκατεστημένους εντός του περιβόλου της διανομείς, καθώς και οι εμπορικές συμβάσεις που συνάπτονταν μεταξύ της VBA και των διανομέων αυτών, αποτελούσαν επίσης, υπό τη μορφή υπό την οποία κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή, τέτοιου είδους παραβάσεις (σκέψη 18).

14 Από την 1η Μαΐου 1988, η VBA κατάργησε επίσημα τις υποχρεώσεις αγοράς και τους περιορισμούς της ελεύθερης διαθέσεως των εμπορευμάτων, που απέρρεαν από τον κανονισμό δημοπρασιών της, καθώς και τα καθεστώτα των αμφισβητουμένων δικαιωμάτων, ενώ ταυτόχρονα καθιέρωσε «δικαιώματα χρήσεως» (facilitaire hefting). Η VBA τροποποίησε επίσης τη μορφή των εμπορικών συμβάσεων (σκέψη 19).

15 Στη μορφή την οποία είχε κατά τον κρίσιμο χρόνο, το άρθρο 4, αριθ. 15, του κανονισμού δημοπρασιών όριζε ότι η παράδοση προϊόντων μέσα στο δημοπρατήριο μπορούσε να υπόκειται στην καταβολή δικαιωμάτων χρήσεως. Δυνάμει της διατάξεως αυτής, η VBA θέσπισε, από 1ης Μαΐου 1988, καθεστώς δικαιωμάτων χρήσεως, το οποίο ακολούθως τροποποιήθηκε. Το καθεστώς αυτό ίσχυε για τον απευθείας εφοδιασμό των εγκατεστημένων μέσα στον περίβολο της VBA διανομέων, εφόσον βέβαια τα περί ών πρόκειται προϊόντα εκποιούνταν χωρίς τη μεσολάβηση των υπηρεσιών της VBA (σκέψη 20).

16 Το καθεστώς, με τη μορφή υπό την οποία ίσχυε το 1991, περιείχε τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Τα δικαιώματα καταβάλλονται από τον προμηθευτή, δηλαδή από εκείνον που φέρνει τα προϊόντα στο δημοπρατήριο, ή από την επιχείρηση που έχει δώσει τη σχετική εντολή. Η παράδοση ελέγχεται στην είσοδο του περιβόλου. Ο προμηθευτής υποχρεούται να αναφέρει την ποσότητα και τη φύση των προϊόντων τα οποία εισκομίζει, όχι όμως και των προορισμό τους.

β) Τα δικαιώματα, που υπόκεινται σε ετήσια αναθεώρηση, εισπράττονται βάσει του αριθμού των προμηθευομένων μίσχων (κομμένων ανθέων) ή φυτών και κυμαίνονται αναλόγως της κατηγορίας των προϊόντων.

γ) Το ύψος των ανωτέρω δικαιωμάτων καθορίζει η VBA βάσει των μέσων ετησίων τιμών οι οποίες σημειώθηκαν κατά το προηγούμενο έτος για κάθε κατηγορία. Κατά την VBA, εφαρμόζεται συντελεστής 4,3 % περίπου της μέσης ετήσιας τιμής της οικείας κατηγορίας.

δ) Σύμφωνα με τις διατάξεις «περί του τρόπου υπολογισμού των δικαιωμάτων χρήσεως», τις οποίες καθιέρωσε η VBA από τον Φεβρουάριο του 1990, οι προμηθευτές δύνανται, αντί του καθεστώτος που περιγράφεται στα στοιχεία β' έως γ' ανωτέρω, να καταβάλλουν δικαιώματα 5 %.

ε) Ένας μισθωτής εμπορικού χώρου, ο οποίος φέρνει εμπορεύματα μέσα στον περίβολο της VBA απαλλάσσεται των δικαιωμάτων χρήσεως, όταν έχει αγοράσει τα οικεία προϊόντα από άλλη δημοπρασία ανθέων της Κοινότητας ή όταν τα έχει εισαγάγει στις Κάτω Χώρες ιδίω ονόματι, υπό τον όρον ότι δεν θα τα μεταπωλήσει σε διανομείς μέσα στο δημοπρατήριο (σκέψη 21).

17 Με εγκύκλιο της 29ης Απριλίου 1988, η VBA κατάργησε, από 1ης Μαΐου 1988, τους περιορισμούς τους οποίους επέβαλλε μέχρι τότε στις εμπορικές συμβάσεις. Έκτοτε υφίστανται τρεις τύποι εμπορικών συμβάσεων. Όλες αυτές οι συμβάσεις επιβάλλουν δικαιώματα 3 % της ακαθάριστης αξίας των εμπορευμάτων που παραδίδονται στους πελάτες μέσα στον περίβολο της VBA. Κατ' αυτήν, πρόκειται, σε μεγάλο βαθμό, για προϊόντα που δεν καλλιεργούνται επαρκώς στις Κάτω Χώρες (σκέψεις 22 και 23).

18 Με επιστολές της 18ης Μαΐου, της 11ης Οκτωβρίου και της 29ης Νοεμβρίου 1988, η Florimex κατέθεσε στην Επιτροπή ρητή καταγγελία κατά των δικαιωμάτων χρήσεως. Παρόμοια καταγγελία υπέβαλε και η VGB, με επιστολή της 15ης Νοεμβρίου 1988 (σκέψεις 29 και 30).

19 Μετά το πέρας της διοικητικής διαδικασίας, με επιστολή της 4ης Μαρτίου 1991 (στο εξής: επιστολή βάσει του άρθρου 6), η Επιτροπή γνωστοποίησε στις καταγγέλλουσες, σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1963, περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 37), ότι τα συγκεντρωθέντα στοιχεία δεν της παρείχαν τη δυνατότητα να δικαιώσει τις καταγγελίες τους σχετικά με τα δικαιώματα χρήσεως τα οποία απαιτούσε η VBA (σκέψη 37).

20 Τα πραγματικά και νομικά στοιχεία τα οποία οδήγησαν στην Επιτροπή σ' αυτό το συμπέρασμα εκτίθενται λεπτομερώς σε έγγραφο συνημμένο στη βάσει του άρθρου 6 επιστολή. Η Επιτροπή απέστειλε το έγγραφο αυτό και στην VBA, στις 4 Μαρτίου 1991, διευκρινίζοντάς της ότι επρόκειτο για προσχέδιο αποφάσεως την οποία προετίθετο να εκδώσει δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26 του Συμβουλίου, της 4ης Απριλίου 1962, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/001, σ. 35) (σκέψη 38).

21 Στο μέρος του εγγράφου αυτού που αφορούσε τη «νομική εκτίμηση», η Επιτροπή διαπίστωσε, πρώτον, ότι οι διατάξεις περί του εφοδιασμού προς δημοπράτηση και οι

κανόνες περί απευθείας εφοδιασμού των εγκατεστημένων μέσα στον περίβολο της VBA διανομέων αποτελούν μέρος συνόλου αποφάσεων και συμφωνιών που αφορούν την προσφορά προϊόντων ανθοκομίας μέσα στον περίβολο της VBA, οι οποίες εμπίπτουν στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Δεύτερον, διαπίστωσε ότι αυτές οι αποφάσεις και συμφωνίες είναι αναγκαίες προς επίτευξη των σκοπών που εξαγγέλλονται στο άρθρο 39 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 33 ΕΚ), κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26 (σκέψη 39).

22 Κατ' αρχάς, ως προς την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26 όσον αφορά τον απευθείας εφοδιασμό των εγκατεστημένων μέσα στον περίβολο της VBA διανομέων, η Επιτροπή θεώρησε, στην ενότητα ΙΙ, παράγραφος 2, στοιχείο b), του εν λόγω εγγράφου, ότι:

«Τα δικαιώματα χρήσεως αποτελούν ουσιώδες στοιχείο του συστήματος διανομής της VBA, χωρίς το οποίο θα διακυβευόταν η ανταγωνιστική της ικανότητα και, κατ' επέκταση, η επιβίωσή της. Κατά συνέπεια, είναι αναγκαία και προς επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39.

Αν η VBA, η οποία εξειδικεύεται στην εξαγωγή, θέλει να είναι σε θέση να επιτύχει τον στόχο της ως επιχείρηση, με άλλα λόγια αν θέλει να συνεχίσει να αναπτύσσεται και να διατηρηθεί ως σημαντική πηγή εφοδιασμού για το διεθνές εμπόριο ανθέων, τότε είναι αναγκαίο, λόγω του φθαρτού και ευπαθούς χαρακτήρα των προϊόντων τα οποία εμπορεύεται ("προϊόντα ανθοκομίας"), οι εξαγωγείς-διανομείς να βρίσκονται κοντά της από γεωγραφική άποψη. Η γεωγραφική συγκέντρωση της ζητήσεως μέσα στον περίβολό της, την οποία επιδιώκει προς το δικό της συμφέρον η VBA, δεν είναι απλώς συνέπεια του ότι προσφέρεται εκεί πλήρες φάσμα προϊόντων, αλλά — επίσης και κυρίως — του ότι οι διανομείς αυτοί βρίσκουν εκεί υπηρεσίες και εγκαταστάσεις που ευνοούν την άσκηση της εμπορίας τους.

Η γεωγραφική συγκέντρωση της προσφοράς και της ζητήσεως μέσα στον περίβολο της VBA συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα, απόρροια των σημαντικών προσπαθειών, υλικών και αλων, τις οποίες έχει καταβάλει η VBA.

Αν οι διανομείς μπορούσαν να επωφελούνται του πλεονεκτήματος αυτού δωρεάν, θα διακυβευόταν η επιβίωση της VBA, διότι η συνακόλουθη δυσμενής μεταχείριση των συνδεδεμένων προς την VBA προμηθευτών θα εμπόδιζε την απόσβεση των δαπανών, στις οποίες αναπόφευκτα υποβάλλεται η VBA, και την κάλυψη των τρεχουσών δαπανών εκμεταλλεύσεως» (σκέψη 41).

23 Ακολούθως, όσον αφορά το ζήτημα αν, με τα δικαιώματα χρήσεως, η VBA οριζόταν αδικαιολόγητο πλεονέκτημα συνεπαγόμενο περιορισμό του ανταγωνισμού, η Επιτροπή επισήμανε, στην ενότητα ΙΙ, παράγραφος 2, στοιχείο b), πέμπτο και έκτο εδάφιο, του ίδιου εγγράφου, ότι δεν ήταν αναγκαίο να υπολογισθούν οι συντελεστές των δικαιωμάτων με μαθηματική ακρίβεια, βάσει μιας κατανομής των διαφόρων στοιχείων του κόστους που να λαμβάνει υπόψη την εσωτερική οικονομική δομή της επιχειρήσεως, αλλ' ότι αρκούσε να συγκριθούν οι συντελεστές των δικαιωμάτων που χρεώνονται στους μεν και στους δε εκ των προμηθευτών. Στην ενότητα ΙΙ, παράγραφος 2, στοιχείο b), έβδομο εδάφιο, η Επιτροπή κατέληξε ότι:

«Όπως προκύπτει από τη σύγκριση των δικαιωμάτων δημοπρασίας και των δικαιωμάτων χρήσεως, εξασφαλίζεται σε μεγάλο βαθμό ίση μεταχείριση των προμηθευτών. Ασφαλώς, ένα μέρος των δικαιωμάτων δημοπρασίας — που δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια — αποτελείται από την αποζημίωση που πρέπει να καταβάλλεται εις αντάλλαγμα της παρεχομένης με τη δημοπρασία υπηρεσίας, κατά το μέτρο όμως που είναι, εν προκειμένω, δυνατή η σύγκρισή της με τα δικαιώματα χρήσεως ως προς τον συντελεστή, η υπηρεσία αυτή έχει ως αντάλλαγμα την υποχρέωση εφοδιασμού. Οι διανομείς που έχουν συνάψει εμπορικές συμβάσεις με την VBA αναλαμβάνουν και αυτοί τέτοια υποχρέωση εφοδιασμού. Κατά συνέπεια, οι περί δικαιωμάτων χρήσεως κανόνες δεν συνεπάγονται συνέπειες μη συμβιβαζόμενες με την κοινή αγορά» (σκέψη 42).

24 Τέλος, στην ενότητα ΙΙ, παράγραφος 2, στοιχείο b), έκτο εδάφιο, η Επιτροπή θεώρησε ότι τα δικαιώματα χρήσεως είχαν ανάλογο αποτέλεσμα με την ελάχιστη τιμή δημοπρατήσεως. Κατ' αυτήν, «όσο χαμηλότερη είναι η πράγματι επιτυγχανόμενη τιμή, τόσο σημαντικότερη είναι η επιβάρυνση. Αυτό έχει ως συνέπεια να αποθαρρύνει τον εφοδιασμό σε περιόδους πλεονάζουσας προσφοράς, πράγμα ασφαλώς ευκταίο» (σκέψη 43).

25 Με επιστολή της 17ης Απριλίου 1991, η Florimex και η VGB απάντησαν στη βάσει του άρθρου 6 επιστολή, εμμένοντας στις καταγγελίες τους σχετικά με τα δικαιώματα χρήσεως (σκέψη 44).

26 Στις 2 Ιουλίου 1992, η Επιτροπή απέστειλε στον δικηγόρο των προσφευγουσών συστημένη επιστολή με απόδειξη παραλαβής, με την οποία διευκρινίζει ότι η εκτιθέμενη σ' αυτήν αιτιολογία αποτελεί συμπλήρωση και αποσαφήνιση εκείνης που περιεχόταν στη βάσει του άρθρου 6 επιστολή της, στην οποία και παραπέμπει. Η Επιτροπή συνεχίζει ως εξής:

«Τα στοιχεία στα οποία στηρίζεται η — υπό το πρίσμα του δικαίου ανταγωνισμού — εκτίμηση της Επιτροπής αποτελούνται από το σύνολο των αποφάσεων και συμφωνιών των σχετικών με την προσφορά προϊόντων ανθοκομίας μέσα στον περίβολο της VBA. Οι κανόνες περί απευθείας εφοδιασμού των εγκατεστημένων μέσα σ' αυτόν τον περίβολο εμπόρων αποτελούν μέρος μόνον του συνόλου αυτού. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, προς επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης ΕΟΚ, είναι κατ' αρχήν αναγκαίο το σύνολο των σχετικών αποφάσεων και συμφωνιών. Αν, μέχρι τώρα, η Επιτροπή δεν το έχει ακόμη διαπιστώσει με ρητή απόφαση βάσει του άρθρου 2 του κανονισμού 26/62, δεν αναιρείται η θετική στάση την οποία έχει τηρήσει επί του θέματος αυτού η Επιτροπή» (σκέψεις 45 και 46).

27 Στις 21 Σεπτεμβρίου 1992, η Florimex και η VGB άσκησαν κατά της επίδικης αποφάσεως τις προσφυγές Τ-70/92 και Τ-71/92, αντιστοίχως (σκέψη 52).

28 Με υπόμνημα που κατέθεσε στις 16 Οκτωβρίου 1992 σε καθεμιά από τις υποθέσεις αυτές, η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου κατά το άρθρο 114, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου (σκέψη 53).

29 Με διάταξη του Πρωτοδικείου (πρώτο τμήμα) της 6ης Ιουλίου 1993, αποφασίστηκε να συνεξετασθεί η ένσταση απαραδέκτου με την ουσία της διαφοράς (σκέψη 55).

30 Με διάταξη του προέδρου του πρώτου τμήματος του Πρωτοδικείου της 13ης Ιουλίου 1993, επετράπη στην VBA να παρέμβει στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-70/92 και T-71/92 (σκέψη 56).

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

31 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο δέχθηκε την προσφυγή και ακύρωσε την επίδικη απόφαση.

32 Προκαταρκτικώς, στη σκέψη 137 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, διαπίστωσε ότι, στο συνημμένο στη βάσει του άρθρου 6 επιστολή έγγραφο — το οποίο αποτελούσε αναπόσπαστο τμήμα της αιτιολογίας της επίδικης αποφάσεως — η Επιτροπή έκρινε ότι τα δικαιώματα χρήσεως δεν ενέπιπταν στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, απλώς και μόνον διότι αποτελούσαν «ουσιώδες στοιχείο του συστήματος διανομής της VBA», κατ' αυτήν, «αναγκαίο προς επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης», κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 26.

33 Γι' αυτόν τον λόγο, το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 138, ότι δεν εκαλείτο να αποφανθεί επί των επιχειρημάτων που είχε προβάλει επ' ακροατηρίου η VBA, περί μη εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ή περί ενδεχόμενης εφαρμογής του άρθρου 2, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 26, αλλά μόνον επί της νομιμότητας του συμπεράσματος στο οποίο είχε καταλήξει με την επίδικη απόφαση η Επιτροπή, ότι τα δικαιώματα χρήσεως ενέπιπταν στο άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26.

34 Εξετάζοντας τους ισχυρισμούς περί μη εφαρμογής του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26 και περί ελλείψεως σχετικής αιτιολογίας, το Πρωτοδικείο ανέλυσε ειδικότερα την αιτιολογία της επίδικης αποφάσεως και διατύπωσε ορισμένες προκαταρκτικές σκέψεις.

35 Διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, στη σκέψη 146, ότι η υποβληθείσα στην κρίση του διαφορά αφορούσε τη ρύθμιση ενός αγροτικού συνεταιρισμού, που επιβάρυνε με δικαιώματα τις συναλλαγές μεταξύ δύο κατηγοριών τρίτων, ήτοι αφενός μεν των εγκατεστημένων μέσα στον περίβολο της VBA ανεξαρτήτων χονδρεμπόρων, αφετέρου δε των προμηθευτών που επιδίωκαν να παραδίδουν σ' αυτούς τους αγοραστές είτε προϊόντα άλλων κοινοτικών παραγωγών γεωργικών προϊόντων, είτε προϊόντα από τρίτες χώρες τελούντα σε ελεύθερη κυκλοφορία μέσα στην Κοινότητα. Τα δικαιώματα αυτά υπερέβαιναν, κατά το Πρωτοδικείο, το πλαίσιο των εσωτερικών σχέσεων μεταξύ των μελών του συνεταιρισμού και συνιστούσαν, ως εκ της φύσεώς τους, τροχοπέδη στο εμπόριο μεταξύ ανεξαρτήτων χονδρεμπόρων και ανθοκόμων μη μελών του οικείου συνεταιρισμού.

36 Στη σκέψη 147, το Πρωτοδικείο επισήμανε ότι ουδέποτε μέχρι τότε η Επιτροπή έχει κρίνει μια συμφωνία μεταξύ των μελών συνεταιρισμού, η οποία επηρέαζε την ελεύθερη πρόσβαση των μη μελών στους διαύλους διανομής των παραγωγών γεωργικών προϊόντων, αναγκαία προς επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης.

37 Στις σκέψεις 148 έως 150 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο προσέθεσε, κατ' αρχάς, ότι, στη μέχρι τότε πρακτική της κατά την έκδοση αποφάσεων, η Επιτροπή συνήθως κατέληγε ότι οι συμφωνίες που δεν συγκαταλέγονταν μεταξύ των προβλεπομένων προς επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39 από τον κανονισμό περί ιδρύσεως της κοινής οργανώσεως μέσων δεν ήσαν αναγκαίες, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26, ακολούθως, ότι η κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των ζώντων φυτών και των προϊόντων της ανθοκομίας, την οποία ίδρυσε ο κανονισμός 234/68, δεν προέβλεπε τη δυνατότητα των γεωργικών συνεταιρισμών να επιβάλλουν τέτοια δικαιώματα σε τρίτους και, τέλος, ότι η Επιτροπή είχε επιβεβαιώσει ότι αγνοούσε την ύπαρξη δικαιωμάτων αναλόγων προς τα δικαιώματα χρήσεως σε άλλους γεωργικούς τομείς. Το Πρωτοδικείο, επομένως, έκρινε ότι η Επιτροπή όφειλε να αναπτύξει το σκεπτικό της κατά τρόπο ιδιαίτερα σαφή, εφόσον η απόφασή της έβαινε αισθητώς πέραν των προγενεστέρων αποφάσεων. Παρέπεμψε συναφώς στην απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1975, 73/74, Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 457, σκέψεις 31 έως 33).

38 Στη σκέψη 152, το Πρωτοδικείο έκρινε περαιτέρω, παραπέμποντας στην απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1995, C-399/93, Oude Luttikhuis κ.λπ. (Συλλογή 1995, σ. I-4515, σκέψεις 23 έως 28), ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως ήταν κατά μείζονα λόγον επιτακτικότερη, διότι το άρθρο 2 του κανονισμού 26, εφόσον εισάγει παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, πρέπει να ερμηνεύεται στενά.

39 Προκαταρκτικώς και πάλι, το Πρωτοδικείο επισήμανε, στη σκέψη 153, ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26 εφαρμοζόταν μόνον εάν η μεταξύ των μελών συνεταιρισμού συμφωνία ευνοούσε την επίτευξη όλων των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης. Προς στήριξη της σκέψεως αυτής, παρέθεσε τις αποφάσεις της 15 Μαΐου 1975, 71/74, Frubo κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1975, σ. 181, σκέψεις 22 έως 27), και Oude Luttikhuis κ.λπ., όπ.π., σκέψη 25. Κατά συνέπεια, η αιτιολογία της Επιτροπής έπρεπε να εκθέτει πώς η οικεία συμφωνία ικανοποιούσε καθέναν από τους σκοπούς του άρθρου 39 ή, τουλάχιστον, να εκθέτει πώς είχε μπορέσει η Επιτροπή να συμβιβάσει τους ενίοτε διισταμένους αυτούς σκοπούς, έτσι ώστε να επιτρέψει την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26.

40 Με γνώμονα τις σκέψεις αυτές εξέτασε το Πρωτοδικείο την αιτιολογία της επίδικης αποφάσεως, ως προς τα τρία κυριότερα — κατά την άποψή του — επιχειρήματα που προβλήθηκαν προς δικαιολόγηση των δικαιωμάτων χρήσεως υπό το πρίσμα του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26, ήτοι: ότι ήταν ανάγκη να εξασφαλιστεί η επιβίωση της VBA· ότι έναντι της επιβολής των δικαιωμάτων χρήσεως υφίστατο αντιπαροχή· και ότι τα δικαιώματα χρήσεως είχαν ανάλογο αποτέλεσμα προς ελαχίστη τιμή δημοπρατήσεως.

41 Ως προς την ανάγκη να εξασφαλιστεί η επιβίωση της VBA, το Πρωτοδικείο κατ' αρχάς δέχθηκε, στη σκέψη 156, ότι η συνεταιριστική μορφή την οποία είχε προσλάβει η VBA ανταποκρινόταν κατ' αρχήν προς τους σκοπούς του άρθρου 39 της Συνθήκης. Παρ' όλες όμως τις αμφιβολίες του για το αν, χωρίς τα δικαιώματα χρήσεως, θα απειλείτο η επιβίωση της VBA, το Πρωτοδικείο δέχθηκε, στη σκέψη 159, την υπόθεση ότι, αν δεν υπήρχαν τα δικαιώματα χρήσεως, ορισμένα νυν μέλη της VBA θα εύρισκαν συμφέρουσα την αποχώρησή τους από αυτήν και ότι μια τέτοια εξέλιξη θα ενείχε τον κίνδυνο να πλήξει την ίδια τη βιωσιμότητα του συστήματος της VBA.

42 Ωστόσο, το Πρωτοδικείο θεώρησε ότι αυτό δεν σήμαινε άνευ ετέρου ότι τα δικαιώματα χρήσεως — ή ένα σύστημα δημοπρασιών που καθιστά αναγκαία αυτά τα δικαιώματα χρήσεως — πληροί όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 39 της Συνθήκης. Επισήμανε ιδίως, στη σκέψη 161, ότι τα δικαιώματα χρήσεως ενδεχόταν να παράγουν δυσμενή αποτελέσματα για άλλους κοινοτικούς παραγωγούς γεωργικών προϊόντων μη μέλη της VBA, στην προστασία των συμφερόντων των οποίων επίσης αποσκοπεί το άρθρο 39 της Συνθήκης.

43 Ειδικότερα, το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 162, ότι τα δικαιώματα, τα οποία εισπράττει ένας αγροτικός συνεταιρισμός επί των παραδόσεων στις οποίες προβαίνουν οι παραγωγοί μη μέλη σε ανεξαρτήτους αγοραστές, έχουν συνήθως ως αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών αυτών των συναλλαγών και συνιστούν, αν μη τι άλλο, σημαντικό εμπόδιο στην ελευθερία των άλλων παραγωγών γεωργικών προϊόντων να πωλούν μέσω των εν λόγω διαύλων διανομής.

44 Στη σκέψη 163, το Πρωτοδικείο άντλησε το συμπέρασμα ότι, έστω και αν το σύστημα της VBA ανταποκρινόταν σε ορισμένους από τους σκοπούς του άρθρου 39 της Συνθήκης, τα δικαιώματα χρήσεως ενδεχόταν, από ορισμένες απόψεις, να αντιστρατεύονται τους σκοπούς αυτούς, και ιδίως τους του άρθρου 39, παράγραφος 1, στοιχεία β', δ' και ε', εμποδίζοντας την αύξηση του ατομικού εισοδήματος των παραγωγών μη μελών της VBA, αντιστρατευόμενα την ασφάλεια του εφοδιασμού από αυτούς τους άλλους παραγωγούς και κωλύοντας την ευνοϊκή εξέλιξη των τιμών υπό το πρίσμα των καταναλωτών.

45 Το Πρωτοδικείο περαιτέρω διαπίστωσε, στη σκέψη 164, ότι, ενώ για ορισμένους παραγωγούς οι απευθείας πωλήσεις στους εγκατεστημένους μέσα στον περίβολό της αγοραστές ήσαν λιγότερο δαπανηρές ή αποτελεσματικότερες από ό,τι το τωρινό σύστημα της VBA, τα δικαιώματα χρήσεως — ως βασικό μέσο αποτροπής των μελών της, και δη των σημαντικοτέρων, να αποχωρήσουν από την VBA — θα μπορούσαν να ασκήσουν αρνητική επίδραση στην ορθολογική ανάπτυξη της γεωργίας, στην αύξηση του ατομικού εισοδήματος των παραγωγών γεωργικών προϊόντων και στις τιμές προσφοράς στους καταναλωτές, σε αντίθεση προς τους σκοπούς του άρθρου 39, παράγραφος 1, στοιχεία α', β' και ε', αντιστοίχως. Κατά το Πρωτοδικείο, μια τέτοια ρύθμιση θα συρρίκνωνε υπέρμετρα την ελευθερία ενός μέλους αγροτικού συνεταιρισμού να αποχωρήσει απ' αυτόν και δυσχερώς θα μπορούσε να συμβιβασθεί με τους σκοπούς του άρθρου 39 της Συνθήκης.

46 Έτσι, αφού έκρινε αποδεδειγμένο ότι η Επιτροπή βρισκόταν αντιμέτωπη με μια σύνθετη κατάσταση, στο πλαίσιο της οποίας αντετίθεντο τα διιστάμενα συμφέροντα των μικρών και των μεγάλων μελών της VBA, των άλλων κοινοτικών παραγωγών γεωργικών προϊόντων και των εμπλεκομένων μεσαζόντων, το Πρωτοδικείο επισήμανε, στη σκέψη 165, ότι, υπ' αυτές τις περιστάσεις, η αιτιολογία της Επιτροπής δεν μπορούσε να περιορίζεται στο ότι η επιβίωση της VBA υπό την τωρινή της μορφή θα απειλούνταν χωρίς τα δικαιώματα χρήσεως. Η αιτιολογία αυτή έπρεπε, κατά το Πρωτοδικείο, να λαμβάνει υπόψη και τις επιπτώσεις των δικαιωμάτων χρήσεως έναντι των άλλων κοινοτικών παραγωγών, καθώς και το κοινοτικό συμφέρον προς διατήρηση ανόθευτου ανταγωνισμού.

47 Στις σκέψεις 166 έως 168, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι τέτοια αιτιολογία δεν υπήρχε, όπως δεν υπήρχε ρητή αιτιολογία ούτε του πώς τα δικαιώματα χρήσεως — ή

ένα σύστημα δημοπρασιών που δεν μπορούσε να επιβιώσει χωρίς τέτοια δικαιώματα — ανταποκρίνονταν σε καθέναν από τους διαφορετικούς σκοπούς του άρθρου 39, παράγραφος 1, στοιχεία α' έως ε', της Συνθήκης, ούτε του πώς η Επιτροπή είχε συμβιβάσει τους διάφορους αυτούς σκοπούς, για να μπορέσουν τα δικαιώματα χρήσεως να θεωρηθούν «απαραίτητα» προς επίτευξή τους, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26.

48 Ως προς το αν τα δικαιώματα χρήσεως δικαιολογούνταν από αληθή και ανάλογη αντιπαροχή, το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 170, ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26, το κοινοτικό συμφέρον προς εξασφάλιση της επιβιώσεως της VBA μπορούσε να συμβιβαστεί με το — επίσης θεμιτό — κοινοτικό συμφέρον να εξασφαλίζεται πρόσβαση των άλλων παραγωγών γεωργικών προϊόντων στους διαύλους διανομής, μόνον αν τα εισπραττόμενα δικαιώματα χρήσεως αποτελούσαν ανάλογη αντιπαροχή μιας υπηρεσίας ή ενός άλλου οφέλους του οποίου η αξία δικαιολογούσε το ύψος τους.

49 Πράγματι, στη σκέψη 171, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, αν τα δικαιώματα χρήσεως δεν δικαιολογούνταν από μια τέτοια αληθή αντιπαροχή ή αν το ύψος τους υπερέβαινε την αξία της αντιπαροχής αυτής, θα περιήγαν σε μειονεκτική θέση ορισμένους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων προς όφελος των υφισταμένων μελών της VBA και θα συνιστούσαν συγκεκαλυμμένο περιορισμό του ανταγωνισμού, στερούμενο επαρκούς αντικειμενικής δικαιολογίας. Δεδομένου ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26 πρέπει να ερμηνεύεται στενά, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι δικαιώματα παράγοντα τέτοια αποτελέσματα δεν μπορούσαν να θεωρηθούν «απαραίτητα» προς επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

50 Στις σκέψεις 172 έως 175, το Πρωτοδικείο διευκρίνισε ότι το μοναδικό όφελος το οποίο προβλήθηκε ως αντιπαροχή των εισπραττομένων από την VBA δικαιωμάτων χρήσεως ήταν η συγκέντρωση της προσφοράς και της ζητήσεως μέσα στον περίβολό της.

51 Το Πρωτοδικείο συμπέρανε, στη σκέψη 178, ότι η αιτιολογία της επίδικης αποφάσεως έπρεπε να παρέχει στους διαδίκους — εφ' όσον δε παραστεί αναγκαίο, και στο Πρωτοδικείο — τη δυνατότητα να ελέγξουν ότι τα εν λόγω δικαιώματα δεν έβαιναν πέραν μιας πρόσφορης αμοιβής για το οικονομικό αυτό όφελος.

52 Συναφώς, το Πρωτοδικείο επισήμανε, στη σκέψη 179, ότι το οικονομικό όφελος το οποίο αντιπροσώπευε η συγκέντρωση της ζητήσεως περιγραφόταν στην επίδικη απόφαση πολύ γενικόλογα, χωρίς να διευκρινίζεται πώς μπορούσε συγκεκριμένα να υπολογισθεί και να αποτιμηθεί σε χρήμα η αξία αυτού του οφέλους και συνακόλουθα το ύψος των δικαιωμάτων χρήσεως.

53 Στις σκέψεις 180 και 181, το Πρωτοδικείο απέκρουσε τη δικαιολογία ότι τα δικαιώματα χρήσεως ήσαν κατά προσέγγιση ίσα προς τα δικαιώματα δημοπρασίας, πράγμα που υποτίθεται ότι αποκαθιστούσε ισότητα μεταχειρίσεως μεταξύ των ενδιαφερομένων προμηθευτών, διότι όσοι πωλούσαν μέσω δημοπρασίας, ναι μεν απέλαυαν όλων των υπηρεσιών της VBA, αποδέχονταν όμως επίσης έναντι αυτής υποχρέωση εφοδιασμού την οποία οι άλλοι προμηθευτές δεν αναλάμβαναν.

54 Εφόσον η επίδικη απόφαση δεν αποτιμά σε χρήμα τα επί μέρους στοιχεία του κόστους που συναρτώνται προς την εκ μέρους διαφόρων προμηθευτών χρήση των ποικίλων υπηρεσιών και διευκολύνσεων τις οποίες παρέχει η VBA, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι δεν ήταν σε θέση να ελέγξει αν τα δικαιώματα χρήσεως υπερέβαιναν τα όρια της πρόσφορης αμοιβής του οφέλους αυτού και αν το ορισθέν ποσό ήταν απαραίτητο προς επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης.

55 Σχετικά με την αιτιολογία της επίδικης αποφάσεως ότι τα δικαιώματα χρήσεως είχαν ανάλογο αποτέλεσμα προς ελαχίστη τιμή δημοπρατήσεως, το Πρωτοδικείο επισήμανε, στη σκέψη 185, ότι το στοιχείο αυτό δεν αιτιολογούσε επαρκώς το ότι τα δικαιώματα χρήσεως ήσαν απαραίτητα προς επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26.

56 Συγκεκριμένα, στη σκέψη 186, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι δεν αιτιολογήθηκε γιατί η προστασία των ελαχίστων τιμών ενός γεωργικού συνεταιρισμού οργανωμένου βάσει δημοπρασιών υπερίσχυε του συμφέροντος άλλων παραγωγών γεωργικών προϊόντων, μη μελών του συνεταιρισμού, να πωλούν ελεύθερα τα προϊόντα τους στους ανεξαρτήτους διανομείς. Κατά το Πρωτοδικείο, η επίδικη απόφαση δεν περιείχε ούτε αιτιολόγηση του πώς κατ' αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνονταν όλοι οι σκοποί του άρθρου 39 της Συνθήκης.

57 Από το σύνολο των προεκτεθέντων το Πρωτοδικείο συμπέρανε, στη σκέψη 187, ότι ο λόγος περί ανεπαρκούς αιτιολογήσεως της επίδικης αποφάσεως, όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26, έπρεπε να κριθεί βάσιμος.

58 Το Πρωτοδικείο δέχθηκε επίσης τον λόγο περί άνισης μεταχειρίσεως μεταξύ τρίτων προμηθευτών και αντισυμβαλλομένων σε εμπορικές συμβάσεις, ως προς τον συντελεστή των δικαιωμάτων χρήσεως των μεν και των οριζομένων στις εμπορικές συμβάσεις δικαιωμάτων των δε.

59 Συναφώς, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στη σκέψη 192, ότι οι εμπορικές συμβάσεις δεν επέβαλλαν στον έμπορο συγκεκριμένη υποχρέωση παραδόσεως, που να δικαιολογεί την εφαρμογή χαμηλότερου συντελεστή απ' ό,τι στα δικαιώματα χρήσεως. Συγκεκριμένα, η μόνη «υποχρέωση» συνίστατο στο ότι, αν ο αντισυμβαλλόμενος σε εμπορική σύμβαση δεν πωλούσε τα καλυπτόμενα από τη σύμβαση προϊόντα όπως επιθυμούσε η VBA, η σύμβαση — που ήταν ετησίας διάρκειας — απλώς δεν παρατεινόταν.

60 Εξ αυτού το Πρωτοδικείο συμπέρανε, στη σκέψη 194, ότι η επίδικη απόφαση δεν περιείχε επαρκή αιτιολογία που να του παρέχει τη δυνατότητα να ελέγξει αν ήταν βάσιμη η διαπίστωση της Επιτροπής ότι η διαφορά μεταχειρίσεως μεταξύ των δύο εμπλεκομένων ομάδων προμηθευτών δικαιολογείτο αντικειμενικώς.

61 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Πρωτοδικείο ακύρωσε την επίδικη απόφαση, χωρίς να κρίνει αναγκαίο να εξετάσει τους λοιπούς προβληθέντες ενώπιόν του λόγους από τη Florimex και την VGB.

Επί του αιτήματος καταθέσεως γραπτών παρατηρήσεων κατόπιν των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα

62 Με επιστολή της 2ας Δεκεμβρίου 1999, την οποία απηύθυνε στη γραμματεία του Δικαστηρίου, η VBA ζήτησε να της επιτραπεί να καταθέσει γραπτές παρατηρήσεις κατόπιν των προτάσεων τις οποίες ανέπτυξε στις 8 Ιουλίου ο γενικός εισαγγελέας και τις οποίες είχε λάβει μόλις λίγες ημέρες πριν. Επικαλείται συναφώς τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με το περιεχόμενο του άρθρου 6, παράγραφος 1, της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, και συγκεκριμένα την απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 1996, στην υπόθεση Vermeulen κατά Βελγίου, *Recueil des arrêts et décisions* 1996 I, σ. 224.

63 Για τους λόγους τους οποίους εξέθεσε το Δικαστήριο στη διάταξη της 4ης Φεβρουαρίου 2000, C-17/98, Emesa Sugar (Συλλογή 2000, σ. I-665), το αίτημα αυτό δεν πρέπει να γίνει δεκτό.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

64 Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η VBA προβάλλει οκτώ λόγους.

65 Ο πρώτος, ο τέταρτος, ο πέμπτος και ο έκτος λόγος αφορούν ταυτόχρονα την ένταση του ελέγχου τον οποίον άσκησε επί της επίδικης αποφάσεως το Πρωτοδικείο και την

ακρίβεια της εκτιμήσεώς του. Ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος αφορούν την εκ μέρους του Πρωτοδικείου οροθέτηση του αντικειμένου της διαφοράς. Ο έβδομος και ο όγδοος λόγος αφορούν άλλες επί μέρους αιτιάσεις, τις οποίες διατύπωσε κατά της επίδικης αποφάσεως το Πρωτοδικείο.

Επί του πρώτου, του τέταρτου, του πέμπτου και του έκτου λόγου

66 Με τον πρώτο λόγο, η VBA διατείνεται ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιον θέτοντας υπέρμετρα αυστηρά κριτήρια για την αιτιολόγηση της επίδικης αποφάσεως. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Πρωτοδικείο παραγνώρισε τη διακριτική ευχέρεια την οποία διαθέτει η Επιτροπή όταν αποφαίνεται κατ' εφαρμογήν των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 39 της Συνθήκης και του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 26.

67 Συναφώς, η VBA επισημαίνει ότι οι πέντε εξαγγελλόμενοι στο άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συνθήκης σκοποί της κοινής γεωργικής πολιτικής μπορούν να αποβούν ανταγωνιστικοί και να έλθουν σε σύγκρουση με το δίκαιο ανταγωνισμού. Σ' αυτό το πλαίσιο, το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 26 πρέπει, κατά την VBA, να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι δίνει το προβάδισμα στους σκοπούς του άρθρου 39 της Συνθήκης. Η VBA παραπέμπει σχετικώς στην απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 1996, C-311/94, Ijssel-Vliet (Συλλογή 1996, σ. I-5023, σκέψη 31).

68 Η VBA θεωρεί ότι η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως ποικίλλει αναλόγως της πράξεως περί της οποίας πρόκειται και ότι, σε μια απόφαση απορρίπτουσα καταγγελία σχετική με τον ανταγωνισμό, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λαμβάνει θέση εφ' όλων των επιχειρημάτων τα οποία προβάλλουν ενώπιόν της οι καταγγέλλοντες, αλλά μπορεί να εκθέτει απλώς στα πραγματικά περιστατικά και τις νομικές σκέψεις που είναι ουσιώδη για την οικονομία της εκδοθείσας αποφάσεως.

69 Όσο για την ένταση του ελέγχου νομιμότητας της επίδικης αποφάσεως, η VBA υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο όφειλε να ελέγξει απλώς αν η Επιτροπή είχε υποπέσει σε κατάφωρο σφάλμα εκτιμήσεως. Κατ' αυτήν, το Πρωτοδικείο, επικαλούμενο ότι προβαίνει σε ανάλυση του σκεπτικού της εν λόγω αποφάσεως, εξέτασε κατά τρόπο πολύ λεπτομερή την ακρίβεια της επί της ουσίας εκτιμήσεως την οποία είχε εκφέρει η Επιτροπή. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Πρωτοδικείο παρέβη το άρθρο 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 230, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ).

70 Κατά παραγνώριση άλλωστε των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής — η οποία είχε θεωρήσει ότι το σύνολο των κανονισμών της VBA ναι μεν ενέπιπτε στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, αλλά πληρούσε τις προϋποθέσεις του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 26 — το Πρωτοδικείο έκρινε ότι τα δικαιώματα χρήσεως ως τοιαύτα ενέπιπταν στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης και ότι ήταν, επομένως, αναγκαίο να εξετάσει αν οι προϋποθέσεις του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 26 επληρούντο υπό το πρίσμα του.

71 Περαιτέρω, η VBA διατείνεται ότι, σύμφωνα με την απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1992, Τ-24/90, Automec κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. II-2223), η Επιτροπή δεν υποχρεούται να διαπιστώνει παράβαση και δύναται να απορρίπτει καταγγελία ελλείψει κοινοτικού συμφέροντος. Αν, σε υποθέσεις όπως η παρούσα, η Επιτροπή υποχρεούνταν να αποδείξει ότι η ρύθμιση που διέπει μια συνεταιριστική ένωση είναι απαραίτητη προς επίτευξη καθενός από τους σκοπούς της κοινής γεωργικής πολιτικής, θα έτεινε να απορρίπτει όλο και συχνότερα τις καταγγελίες βάσει της νομολογίας αυτής. Η VBA αμφιβάλλει αν μια τέτοια τάση συμβαδίζει με το γενικό συμφέρον.

72 Σε απάντηση του πρώτου λόγου, η Florimex και η VGB υποστηρίζουν ότι, στο πλαίσιο του κανονισμού 26, η Επιτροπή δεν διαθέτει διακριτική ευχέρεια, αλλά μπορεί απλώς να διαπιστώνει αν πληρούνται ή όχι οι προϋποθέσεις του άρθρου 2, παράγραφος 1, αυτού. Εφόσον δε η διάταξη αυτή συνιστά εξαίρεση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης — το οποίο πρέπει να ερμηνεύεται στενά —, το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε, κατά τη Florimex και την VGB, να αρκεστεί σε ακροθιγή έλεγχο της επίδικης αποφάσεως. Κατά συνέπεια, η υποχρέωση αιτιολογήσεως έπρεπε όντως να τηρηθεί αυστηρά.

73 Κατά τη Florimex και την VGB, το Πρωτοδικείο όντως διέκρινε μεταξύ της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και της επί της ουσίας εκτιμήσεως. Περαιτέρω, την ανάλυση, κατά την οποία τα δικαιώματα χρήσεως προσέκρουαν, αυτά καθαυτά, στην απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης δεν την προέβαλε εξ ιδίων το Πρωτοδικείο, αλλά την ανέπτυξαν εκτενώς κατά τη διάρκεια της διαδικασίας η Florimex και η VGB.

74 Η Επιτροπή διατείνεται ότι η παρούσα υπόθεση θίγει το — θεσμικό κατ' ουσίαν — ζήτημα του καταμερισμού αρμοδιοτήτων μεταξύ αυτής και του Πρωτοδικείου, καθώς και της εκτάσεως και της εντάσεως του δικαστικού ελέγχου επί των αποφάσεων που απορρίπτουν καταγγελίες ιδιωτών κατ' άλλων ιδιωτών. Κατά την Επιτροπή, ο έλεγχος αυτός πρέπει να είναι ακροθιγής. Κατά συνέπεια, συνηγορεί πλήρως υπέρ του πρώτου λόγου αναιρέσεως της VBA.

75 Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, η VBA υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, κρίνοντας ότι η επίδικη απόφαση στηριζόταν σε ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26 ευρύτερη απ' ό,τι του είχε δώσει σε προηγούμενες αποφάσεις της η Επιτροπή.

76 Η VBA θεωρεί εσφαλμένη την άποψη ότι κάθε περιορισμός συνομολογούμενος ή αποφασιζόμενος στο πλαίσιο γεωργικού συνεταιρισμού πρέπει να είναι αφ' εαυτού αναγκαίος προς επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης. Αντιθέτως, αν ένας τέτοιος συνεταιρισμός συμβάλλει στην επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης και αν, εν όψει του ύψους τους, τα δικαιώματα χρήσεως αποδεικνύονται απαραίτητα και τελούντα σε αναλογία προς το πλαίσιο αυτό, παύει, κατά την VBA, να είναι αναγκαίος ο έλεγχος των δικαιωμάτων χρήσεως υπό το πρίσμα των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης.

77 Η VBA αμφισβητεί άλλωστε τη συλλογιστική του Πρωτοδικείου ότι η Επιτροπή συμπέρανε ότι οι συμφωνίες που δεν συγκαταλέγονται μεταξύ των μέσων τα οποία προβλέπει προς επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης ο κανονισμός περί ιδρύσεως κοινής οργανώσεως δεν είναι αναγκαίες. Συγκεκριμένα, η VBA δια-

τείνεται ότι δεν συνοδεύονται όλες οι κοινές οργανώσεις αγορών από πλήρη και εξαντλητική κανονιστική ρύθμιση. Εν προκειμένω, ο κανονισμός 234/68 έχει πιο περιορισμένο περιεχόμενο απ' ό,τι η κοινή οργάνωση αγορών στους πλείστους των άλλων τομέων γεωργικής παραγωγής.

78 Αντιθέτως, η Florimex και η VGB υποστηρίζουν ότι η εκποίηση των γεωργικών προϊόντων επηρεάζεται από την είσπραξη δικαιωμάτων επί των σχέσεων μεταξύ τρίτων μη μελών του συνεταιρισμού και των αγοραστών. Επικαλούμενες τις σκέψεις 12 και 13 της προαναφερθείσας αποφάσεως Oude Luttikhuis κ.λπ., διατείνονται ότι το γεγονός ότι ο συνεταιρισμός δεν συνιστά αφ' εαυτού συμπεριφορά περιορίζουσα τον ανταγωνισμό δεν σημαίνει ότι οι καταστατικές διατάξεις αυτού του συνεταιρισμού εκφεύγουν αυτομάτως της απαγορεύσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

79 Η Επιτροπή επιχειρηματολογεί ότι οι προκαταρκτικές παρατηρήσεις του Πρωτοδικείου εδράζονται σε μια παραδοχή τριττώς εσφαλμένη: κατ' αρχάς, είναι ανακριβής ο χαρακτηρισμός των δικαιωμάτων χρήσεως ως δικαιωμάτων επί συναλλαγών μεταξύ τρίτων. Τα εν λόγω δικαιώματα, αντιθέτως, αποτελούν αντιπαροχή της δυνατότητας που προσφέρεται στους παραγωγούς μη μέλη του συνεταιρισμού να παραδίδουν και να πωλούν άνθη εντός του περιβόλου της VBA. Ακολούθως, είναι επίσης ανακριβής ο ισχυρισμός ότι τα δικαιώματα χρήσεως εμπίπτουν, ως τοιαύτα, στην απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, ανάλυση που, ούτως ή άλλως, δεν προκύπτει από την επίδικη απόφαση. Τέλος, είναι εσφαλμένο να τεκμαίρεται ότι η κανονιστική ρύθμιση περί των δικαιωμάτων χρήσεως μπορεί να δικαιολογείται δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26 μόνον αν συμβάλλει στην επίτευξη καθενός από τους σκοπούς του άρθρου 39 της Συνθήκης, πράγμα που πρέπει να αιτιολογείται χωριστά για κάθε σκοπό.

80 Με τον πέμπτο της λόγο αναιρέσεως, η VBA αποκρούει το συμπέρασμα του Πρωτοδικείου ότι το σκεπτικό της επίδικης αποφάσεως, ως προς την επιβίωση της VBA υπό την τωρινή της μορφή, δεν αρκεί αφ' εαυτού για να αποδείξει ότι τα δικαιώματα χρήσεως ήσαν αναγκαία προς επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης.

81 Εσφαλμένα το Πρωτοδικείο εξέτασε την επίδραση των δικαιωμάτων χρήσεως επισημαίνοντας ότι αυτά ηδύναντο να επηρεάσουν δυσμενώς άλλους κοινοτικούς παραγωγούς γεωργικών προϊόντων, μη μέλη της VBA, και ότι είχε ως αποτέλεσμα την άνοδο των τιμών των συναλλαγών μεταξύ αυτών και των ανεξαρτήτων αγοραστών. Η εκτίμηση αυτή των πραγματικών περιστατικών δεν βρίσκει, κατά την VBA, κανένα έρεισμα στη δικογραφία. Επομένως, επίσης εσφαλμένο είναι το συμπέρασμα ότι τα δικαιώματα χρήσεως αντιστρατεύονταν την αύξηση του ατομικού εισοδήματος των παραγωγών μη μελών της VBA.

82 Η VBA επικρίνει, άλλωστε, το συμπέρασμα του Πρωτοδικείου ότι η Επιτροπή όφειλε να αιτιολογήσει λεπτομερέστερα το ζήτημα αν τα δικαιώματα χρήσεως συνιστούσαν μέσο προς αποτροπή των μελών της VBA να την εγκαταλείψουν και αν μπορούσαν έτσι να επιδράσουν αρνητικά ορισμένους από τους σκοπούς του άρθρου 39 της Συνθήκης. Το συμπέρασμα αυτό δεν συμβαδίζει με την παραδοχή, στην οποία στήριξε το σκεπτικό του το Πρωτοδικείο, ότι τα δικαιώματα χρήσεως ήσαν αναγκαία για να μη χάσει τη χρησιμότητά της η δημοπρασία.

83 Η Florimex και η VGB διατείνονται ότι δικαίως το Πρωτοδικείο εξέτασε αν η συγκεκριμένη κανονιστική ρύθμιση ικανοποιούσε όλους τους όρους του άρθρου 39 της Συνθήκης, έστω και αν ο συνεταιρισμός, αυτός καθαυτός, κατ' αρχήν ανταποκρινόταν στους σκοπούς του άρθρου αυτού. Ως προς την περιοριστική επίδραση την οποία ασκεί επί του ανταγωνισμού η περί δικαιωμάτων χρήσεως ρύθμιση, η Florimex και η VGB υποστηρίζουν ότι το ζήτημα αυτό εξετάστηκε εμπεριστατωμένα ενώπιον του Πρωτοδικείου.

84 Η Επιτροπή συντάσσεται με τα επιχειρήματα της VBA, διατεινόμενη ότι, αν γίνεται δεκτό ότι η συνεταιριστική ένωση ανταποκρίνεται στους σκοπούς του άρθρου 39, το ίδιο πρέπει κατ' ανάγκην να ισχύει και για το σύστημα δημοπρασίας, το οποίο απαιτεί την καταβολή δικαιωμάτων χρήσεως.

85 Ως προς την περιοριστική επίδραση που υποτίθεται ότι ασκούν επί του ανταγωνισμού τα δικαιώματα χρήσεως, η Επιτροπή παραδέχεται μεν ότι πρόκειται για εκτίμηση του Πρωτοδικείου επί των πραγματικών περιστατικών, υποστηρίζει όμως ότι διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών που δεν βρίσκουν κανένα έρεισμα στη δικογραφία και είναι προδήλως ανακριβείς δεν μπορούν να εκφεύγουν του ελέγχου του Δικαστηρίου.

86 Εξ άλλου, η διαπίστωση ότι τα δικαιώματα χρήσεως αντιστρατεύονται την αύξηση του ατομικού εισοδήματος των παραγωγών μη μελών της VBA δεν ασκεί επιρροή εν προκειμένω, άπαξ οι προσφεύγουσες πρωτοδίκως είναι χονδρέμποροι. Ομοίως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι θεωρήσεις περί του συμφέροντος των άλλων κοινοτικών παραγωγών γεωργικών προϊόντων προς διατήρηση ανόθευτου ανταγωνισμού, καθώς και περί του ισχύοντος για τα μέλη του καθεστώτος εξόδου από τον συνεταιρισμό δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των καταγγελιών.

87 Με τον έκτο της λόγο αναιρέσεως, η VBA διατείνεται ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αναγνωρίζοντας ότι η επιβολή δικαιωμάτων προς εξασφάλιση της επιβιώσεως της VBA μπορούσε να κριθεί θεμιτή μόνον αν αυτά τελούσαν σε αναλογία προς την παρεχόμενη υπηρεσία ή το προσφερόμενο όφελος, ως αντιπαροχή αυτού.

88 Η VBA επικρίνει τη συλλογιστική αυτή υποστηρίζοντας ότι κάθε επιχείρηση μπορεί, κανονικά, να ορίζει τους όρους προσβάσεως στον χώρο της ή στις εγκαταστάσεις της. Καμμία από τις πιθανές παρεκκλίσεις από τον κανόνα αυτόν δεν βρίσκει εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση.

89 Είναι άλλωστε ανακριβής ο ισχυρισμός ότι οι τρίτοι προμηθευτές από τους οποίους εισπράττονταν δικαιώματα χρήσεως δεν ήσαν αποδέκτες των πολυαρίθμων παρεχομένων από την VBA υπηρεσιών.

90 Εν πάση περιπτώσει, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αξιώνοντας η επίδικη απόφαση να είναι αιτιολογημένη κατά τρόπο που να του παρέχει τη δυνατότητα να επαληθεύσει αν τα επίδικα δικαιώματα αποτελούσαν πρόσφορη αντιπαροχή και αν το ύψος τους δεν υπερέβαινε την αξία του οικονομικού οφέλους του οποίου απέλαυαν οι τρίτοι προμηθευτές που προέβαιναν σε απευθείας εφοδιασμό.

91 Η Florimex και η VGB θεωρούν, αντιθέτως, ότι ορθό είναι τα δικαιώματα χρήσεως να θεωρούνται ως συγκεκαλυμμένος περιορισμός του ανταγωνισμού, καθ' όσον εμπόδιζαν την πρόσβαση τρίτων στην αγορά. Για να περιληφθούν, επομένως, στο πεδίο εφαρμογής της εξαιρέσεως του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 26, έπρεπε να δικαιολογούνται από αντιπαροχή και να τελούν σε αναλογία προς την αξία αυτής.

92 Η Επιτροπή, όπως και η VBA, υποστηρίζει ότι η αξίωση να δικαιολογούνται τα δικαιώματα χρήσεως από αληθή και δικαία αντιπαροχή δεν βρίσκει κανένα νομικό έρεισμα. Κατά το μέτρο που προσάπτει στην αιτιολογία της επίδικης αποφάσεως ότι δεν περιέχει συγκεκριμένη αποτίμηση σε χρήμα και συγκεκριμένους υπολογισμούς του ύψους των δικαιωμάτων χρήσεως, η συλλογιστική του Πρωτοδικείου δεν αφορά αυτή καθαυτή την αιτιολογία της, αλλά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, στα οποία στηρίζεται η εν λόγω αιτιολογία.

93 Ως προς τους τέσσερις λόγους αναιρέσεως που ενδείκνυται να συνεξετασθούν, πρέπει, κατ' αρχάς, να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η απαιτούμενη από το άρθρο 190 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 253 ΕΚ) αιτιολογία πρέπει να προσαρμόζεται στη φύση της οικείας πράξεως και να εκθέτει κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο τη συλλογιστική του που εκδόντος την πράξη κοινοτικού οργάνου, κατά τρόπο που να παρέχει τη δυνατότητα στους μεν ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου, στο δε αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκεί τον έλεγχό του. Η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως, και ιδίως του περιεχομένου της πράξεως, της φύσεως των προβαλλομένων λόγων και του συμφέροντος που ενδέχεται να έχουν προς παροχή διευκρινίσεων οι αποδέκτες ή άλλα πρόσωπα τα οποία η πράξη αφορά άμεσα και ατομικά. Η αιτιολογία δεν απαιτείται να εξειδικεύει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία, καθόσον το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας πράξεως ικανοποιεί τις επιταγές του άρθρου 190 της Συνθήκης πρέπει να εκτιμάται όχι μόνο βάσει της διατυπώσεώς της αλλά και του

πλαισίου στο οποίο εντάσσεται καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 2ης Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 63).

94 Προκειμένου περί αποφάσεως της Επιτροπής απορρίπτουσας καταγγελία στον τομέα του ανταγωνισμού βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26, πρέπει, ακολούθως, να διαπιστωθεί ότι ορθώς το Πρωτοδικείο απαίτησε, επικαλούμενο τις προαναφερθείσες αποφάσεις Frubo κατά Επιτροπής και Oude Luttikhuis κ.λπ., να εκθέτει η αιτιολογία της αποφάσεως πώς η συμφωνία μεταξύ των μελών συνεταιρισμού ικανοποιεί καθέναν από τους σκοπούς του άρθρου 39 της Συνθήκης ή πώς μπόρεσε η Επιτροπή να συμβιβάσει τους σκοπούς αυτούς, έτσι ώστε να επιτρέψει την εφαρμογή της εισάγουσας παρέκκλιση διατάξεως αυτής, η οποία πρέπει να ερμηνεύεται στενά.

95 Εξ άλλου, το προβάδισμα της γεωργικής πολιτικής έναντι των σκοπών της Συνθήκης στον τομέα του ανταγωνισμού — το οποίο επικαλείται η αναιρεσείουσα — δεν απαλλάσσει την Επιτροπή της υποχρεώσεως να εξετάζει αν οι σκοποί του άρθρου 39 της Συνθήκης επιτυγχάνονται όντως με την εν λόγω συμφωνία.

96 Τέλος, η παραπομπή της αναιρεσείουσας στην προαναφερθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου Automec κατά Επιτροπής δεν ασκεί επιρροή. Συγκεκριμένα, στη σκέψη 80 της αποφάσεως αυτής, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι, οσάκις η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση περί θέσεως καταγγελίας στο αρχείο, χωρίς να προβεί σε διοικητική εξέταση, ο έλεγχος νομιμότητας του Πρωτοδικείου σκοπό έχει να επαληθεύσει μήπως η επίδικη απόφαση στηρίζεται σε ανακριβή πραγματικά περιστατικά, μήπως πάσχει νομική πλάνη, όπως άλλωστε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως ή κατάχρηση εξουσίας. Με γνώμονα τα κριτήρια αυτά, το Πρωτοδικείο εξέτασε τότε αν η Επιτροπή είχε ορθώς αιτιολογήσει την απόφασή της, αναφερόμενη ιδίως, και κατά προτεραιότητα, στο κριτήριο του κοινοτικού συμφέροντος το οποίο εμφάνιζε η υπόθεση.

97 Επομένως, ούτε η αιτιολογία αποφάσεως περί απορρίψεως καταγγελίας λόγω ελλείψεως κοινοτικού συμφέροντος εκφεύγει του δικαστικού ελέγχου.

98 Η Επιτροπή, άλλωστε, δεν στηρίχθηκε σε τέτοια επιχειρηματολογία για να απορρίψει την καταγγελία της οποίας είχε επιληφθεί, αλλά σε αιτιολογία σχετικά με το εφαρμοστέον του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26. Συνεπώς, το Πρωτοδικείο, εξετάζοντας αν η αιτιολογία αυτή ήταν συνεπής και πλήρης, δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

99 Από τις προεκτεθείσες σκέψεις προκύπτει ότι η Επιτροπή είχε την υποχρέωση να αιτιολογήσει την απόφασή της εξηγώντας κατά ποιον τρόπο οι συναπτόμενες στο πλαίσιο της VBA συμφωνίες ήσαν αναγκαίες προς επίτευξη καθενός από τους σκοπούς του άρθρου 39 της Συνθήκης ή, εν πάση περιπτώσει, πώς οι σκοποί αυτοί μπορούσαν να συμβιβασθούν. Επομένως, δεν είναι αναγκαίο να εξετασθεί το βάσιμο του σκεπτικού της αποφάσεως του Πρωτοδικείου ως προς την επίπτωση των θεσπισθέντων με τον κανονισμό 234/68 μέτρων και ως προς την έκταση της αιτιολογήσεως της επίδικης αποφάσεως που, κατά το Πρωτοδικείο, υπερέβαινε την των προηγουμένων αποφάσεων.

100 Συγκεκριμένα, οι σκέψεις αυτές δεν είχαν, εν προκειμένω, επίπτωση στην έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως της επίδικης αποφάσεως, την οποία το Πρωτοδικείο ορθώς εκτίμησε παραπέμποντας στο άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26.

101 Ως προς την αιτιολόγηση της επίδικης αποφάσεως με την επίκληση της επιβιώσεως της VBA, διαπιστώνεται ότι η αιτίαση, την οποία προβάλλουν η αναιρεσείουσα και η Επιτροπή, ότι το Πρωτοδικείο, εσφαλμένα κατά νόμον, εξέτασε μεμονωμένα τα δικαιώματα χρήσεως είναι αβάσιμη.

102 Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο, χωρίς να προβεί σε συγκεκριμένες διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών, διατύπωσε πάντως γενικές σκέψεις σχετικά με τα αποτελέσματα τα οποία μπορούσαν να παραγάγουν τα δικαιώματα χρήσεως έναντι άλλων κοινοτικών παραγωγών γεωργικών προϊόντων μη μελών της VBA.

103 Εν όψει της επιδράσεως την οποία μπορούσαν να ασκήσουν τα δικαιώματα χρήσεως έναντι ορισμένων επιχειρηματιών των οποίων τα συμφέροντα συγκαταλέγονται μεταξύ των απαριθμουμένων στο άρθρο 39 της Συνθήκης, το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε ανεπαρκή μια αιτιολογία που δικαιολογούσε τα δικαιώματα αυτά με τα ευεργετικά τους αποτελέσματα έναντι των μελών και μόνον της VBA.

104 Συγκεκριμένα, αν οι διέπουσες τις σχέσεις μεταξύ συνεταιρισμού και των μελών του καταστατικές διατάξεις δεν εκφεύγουν αυτομάτως από την απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης (προαναφερθείσα απόφαση Oude Luttikhuis κ.λπ., σκέψη 13), το ίδιο πρέπει, κατά μείζονα λόγο, να ισχύει και επί διατάξεων που παράγουν αποτελέσματα έναντι τρίτων, οι οποίοι δεν τις έχουν συνομολογήσει.

105 Από την προαναφερθείσα απόφαση Oude Luttikhuis κ.λπ. προκύπτει άλλωστε ότι η εξέταση των περιορισμών τους οποίους επιβάλλει συνεταιρισμός δεν πρέπει να καταλαμβάνει μόνο τα αποτελέσματά τους, στο σύνολό τους, όπως ισχυρίστηκε η αναιρεσείουσα.

106 Περαιτέρω — και αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή —, οι θεωρήσεις περί των συμφερόντων των άλλων κοινοτικών παραγωγών και περί του κοινοτικού συμφέροντος προς διατήρηση ανόθευτου ανταγωνισμού έχουν σαφώς σχέση με το αντικείμενο των καταγγελιών. Συγκεκριμένα, το εφαρμοστέον του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26, που έχει άμεσες συνέπειες στην κατάσταση της Florimex και της VGB, εξαρτάται ακριβώς από τη συνεκτίμηση των συμφερόντων αυτών.

107 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι καλώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η αιτιολόγηση της επίδικης αποφάσεως με τα περί επιβιώσεως της VBA δεν αρκούσε για να στοιχειοθετήσει ότι τα δικαιώματα χρήσεως ήσαν αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης.

108 Ως προς το ζήτημα αν τα δικαιώματα χρήσεως έπρεπε να δικαιολογούνται από αληθή και ανάλογη αντιπαροχή, επισημαίνεται ότι η διαπίστωση του Πρωτοδικείου, ότι η συγκέντρωση της προσφοράς και της ζητήσεως εντός του περιβόλου της VBA είναι το μόνο όφελος που προβλήθηκε ως αντιπαροχή των εν λόγω δικαιωμάτων, αποτελεί διαπίστωση πραγματικού στοιχείου, που δεν μπορεί να αμφισβητηθεί στο πλαίσιο αναιρετικής διαδικασίας.

109 Κατά τα λοιπά, διαπιστώνεται ότι, κατά την εξέταση του ζητήματος αυτού στην επίδικη απόφαση, το ζητούμενο ήταν αν, με τα δικαιώματα χρήσεως, η VBA οριζόταν αδικαιολόγητο όφελος έχον ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Συναφώς, η Επιτροπή έκρινε ότι τα διάφορα δικαιώματα χρήσεως δεν μπορούσαν να επικριθούν, διότι εξασφάλιζαν ίση μεταχείριση μεταξύ του εφοδιασμού προς δημοπράτηση και του απευθείας εφοδιασμού των εγκατεστημένων μέσα στον περίβολο της VBA διανομέων.

110 Έστω, όμως, και αν, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο προχώρησε πιο πολύ από την Επιτροπή αναλύοντας πώς τα δικαιώματα χρήσεως μπορούσαν να συνιστούν συγκεκαλυμμένο περιορισμό του ανταγωνισμού, στη συνέχεια του συλλογισμού του περιορίστηκε στο να ακολουθήσει την ανάλυση της Επιτροπής, κατά την οποία οι διάφοροι τρόποι εφοδιασμού έπρεπε να αντιμετωπίζονται ίσα.

111 Συναφώς, το Πρωτοδικείο δεν έκρινε επαρκή την αιτιολογία ότι οι προμηθευτές που πωλούσαν μέσω δημοπρασίας και οι τρίτοι προμηθευτές πλήρωναν τον ίδιο κατά προσέγγιση συντελεστή δικαιωμάτων. Δεδομένου ότι η συγκέντρωση της προσφο-

ράς και της ζητήσεως εντός του περιβόλου της VBA ήταν το μόνο όφελος για τους δεύτερους, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι δεν αποδεικνυόταν η ίση μεταχείριση μεταξύ όλων των προμηθευτών.

112 Διαπιστώνεται όμως ότι η επίδικη απόφαση εκθέτει σαφώς τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή θεωρούσε ότι εξασφαλιζόταν ίση μεταχείριση μεταξύ των προμηθευτών που πωλούσαν μέσω δημοπρασίας και των τρίτων προμηθευτών που επιβαρύνονταν με δικαιώματα χρήσεως.

113 Επομένως, ως προς το σημείο αυτό, η επίδικη απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη.

114 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης και η πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως αποτελούν δύο αυτοτελείς λόγους ακυρώσεως των οποίων χωρεί επίκληση στο πλαίσιο προσφυγής του άρθρου 173 της Συνθήκης. Ο πρώτος, ο οποίος αφορά την έλλειψη ή την ανεπάρκεια αιτιολογίας, εμπίπτει στην παράβαση ουσιώδους τύπου, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, και αποτελεί λόγο ακυρώσεως δημοσίας τάξεως τον οποίο ο κοινοτικός δικαστής οφείλει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως. Αντιθέτως, ο δεύτερος λόγος, ο οποίος αφορά την ουσιαστική νομιμότητα της επίδικης αποφάσεως, εμπίπτει στην παράβαση κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της Συνθήκης, κατά την έννοια του άρθρου 173, μπορεί δε να εξετάζεται από τον κοινοτικό δικαστή μόνον εφόσον προβάλλεται από τον προσφεύγοντα (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 67).

115 Όπως, όμως, προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο προσήψε, στην πραγματικότητα, στην Επιτροπή ότι υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Έτσι, δεν προέβη στην αναγκαία διάκριση μεταξύ της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και της ουσιαστικής νομιμότητας της αποφάσεως.

116 Διαπιστώνεται, ωστόσο, ότι αυτή η πλάνη περί το δίκαιον δεν ασκεί επιρροή στην επίλυση της διαφοράς.

117 Συγκεκριμένα, η επίδικη απόφαση πάσχει όντως πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, την οποία προέβαλαν οι προσφεύγουσες πρωτοδίκως.

118 Αφενός μεν η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι, για να βεβαιωθεί ότι εξασφαλιζόταν ίση μεταχείριση μεταξύ τους, αρκούσε να συγκριθεί ο συντελεστής των δικαιωμάτων στα οποία υπέκειντο οι μεν και οι δε εκ των προμηθευτών. Συγκεκριμένα, μια τέτοια μέθοδος δεν λαμβάνει υπόψη ότι οι προμηθευτές μη μέλη της VBA απελάμβαναν ένα μόνον όφελος, το της συγκεντρώσεως της προσφοράς και της ζητήσεως, ενώ τα μέλη της μπορούσαν να καταφεύγουν σε σειρά άλλων υπηρεσιών.

119 Αφετέρου δε, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 108, 113 και 114 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η Florimex και η VGB προσήψαν στην Επιτροπή ότι υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως ως προς την αντιπαροχή των δικαιωμάτων χρήσεως.

120 Επομένως, έστω και αν το Πρωτοδικείο όφειλε να απορρίψει τους λόγους περί ανεπάρκειας αιτιολογίας της επίδικης αποφάσεως, όφειλε να δεχθεί τον λόγο περί πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως, που είναι βάσιμος.

121 Υπενθυμίζεται όμως ότι, κατά πάγια νομολογία, αν το μεν σκεπτικό αποφάσεως ενέχει παράβαση του κοινοτικού δικαίου, το δε διατακτικό της παρίσταται βάσιμο για άλλους νομικούς λόγους, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορρίπτεται (βλ. αποφάσεις της 9ης Ιουνίου 1992, C-30/91 P, Lestelle κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-3755, σκέψη 28, και της 12ης Νοεμβρίου 1996, C-294/95 P, Ojha κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-5863, σκέψη 52).

122 Επομένως, ο πρώτος, ο τέταρτος, ο πέμπτος και ο έκτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν.

Επί του δευτέρου και του τρίτου λόγου

123 Με τον δεύτερο και τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η VBA βάλλει κατά των σκέψεων 137 και 138 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, όπου το Πρωτοδικείο έκρινε ότι δεν υπεχρεούτο να αποφανθεί επί των επιχειρημάτων της VBA σχετικά με τη μη εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ή την ενδεχόμενη εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 26, αλλά μόνον επί της νομιμότητας του συμπεράσματος στο οποίο είχε καταλήξει με την επίδικη απόφαση η Επιτροπή, ότι τα δικαιώματα χρήσεως ενέπιπταν στο άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26.

124 Αφενός μεν η VBA φρονεί ότι η Επιτροπή δεν περιόρισε την εκτίμησή της στο άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26. Συγκεκριμένα, στο συνημμένο στη βάσει του άρθρου 6 επιστολή έγγραφο, που παρατίθεται στη σκέψη 41 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωνε ότι τα δικαιώματα χρήσεως αποτελούσαν ουσιώδες στοιχείο του συστήματος διανομής της VBA, πράγμα που αποτελεί προϋπόθεση εφαρμογής του άρθρου 2, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 26. Η VBA, συνεπώς, θεωρεί ότι η απόρριψη της καταγγελίας συνεπάγεται σιωπηρώς την εφαρμογή της διατάξεως αυτής.

125 Αφετέρου δε η VBA διατείνεται ότι το Πρωτοδικείο όφειλε να ελέγξει αν η Επιτροπή είχε λάβει υπόψη το γεγονός ότι το κοινοτικό δίκαιο ανταγωνισμού δεν εμποδίζει μια συνεταιριστική ένωση να εφαρμόζει και να διατηρεί σε ισχύ περιορισμούς αναγκαίους προς διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του και ενίσχυση της δικαιοπρακτικής του ισχύος έναντι των παραγωγών (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Δεκεμβρίου 1994, C-250/92, DLG, Συλλογή 1994, σ. I-5641, σκέψεις 34 και 35). Κατά την προαναφερθείσα απόφαση Oude Luttikhuis κ.λπ., τέτοιοι περιορισμοί δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

126 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι η Επιτροπή θεμελίωσε την επίδικη απόφαση στη μόνη σκέψη ότι τα δικαιώματα χρήσεως αποτελούσαν βασικό στοιχείο του συστήματος διανομής της VBA, το οποίο ήταν, κατά την Επιτροπή, αναγκαίο προς επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 26, και ότι αντικείμενο της προσφυγής της Florimex και της VGB ενώπιον του Πρωτοδικείου απετέλεσε η εφαρμογή της τελευταίας αυτής διατάξεως. Ορθώς, άρα, το Πρωτοδικείο δεν απεφάνθη επί των επιχειρημάτων της VBA σχετικά με τη μη εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ή την ενδεχόμενη εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 26.

127 Επομένως, ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν.

Επί του εβδόμου λόγου

128 Με τον έβδομο λόγο αναιρέσεως, η VBA διατείνεται ότι κακώς το Πρωτοδικείο έκρινε, στις σκέψεις 184 έως 186 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή είχε θεμελιώσει την απόρριψη των καταγγελιών της Florimex και της VGB και στον λόγο ότι έχει ανάλογο αποτέλεσμα προς ελαχίστη τιμή δημοπρατήσεως και κακώς συνήγαγε εξ αυτού ότι η θεώρηση αυτή δεν συνιστούσε επαρκή αιτιολογία.

129 Συναφώς, η VBA υποστηρίζει ότι το εν λόγω χωρίο του συνημμένου στη βάσει του άρθρου 6 επιστολή εγγράφου δεν έχει αυτοτελή σημασία και ότι το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε να αναφερθεί σ' αυτό για να ακυρώσει την επίδικη απόφαση.

130 Η VBA επικαλείται διάφορα επιχειρήματα για να αποδείξει ότι τα δικαιώματα χρήσεως δεν μπορεί να έχουν το ίδιο αντικείμενο ούτε το ίδιο αποτέλεσμα με μια κανονιστική ρύθμιση θεσπίζουσα ελάχιστη τιμή.

131 Διαπιστώνεται ότι — όπως ορθώς υποστηρίζει η ίδια η αναιρεσείουσα — αυτό το τμήμα της αιτιολογίας της επίδικης αποφάσεως δεν έχει αυτοτελή σημασία. Συγκεκριμένα, ναι μεν το Πρωτοδικείο αναφέρθηκε ρητά σ' αυτό το σκέλος του σκεπτικού, η επίδικη όμως απόφαση θεμελιώθηκε σε άλλα στοιχεία και έπασχε σχετικώς, όπως διαπιστώθηκε στις σκέψεις 115 έως 119 της παρούσας αποφάσεως, ελάττωμα που δικαιολογούσε την ακύρωσή της.

132 Επομένως, η αιτίαση της VBA κατά του τμήματος αυτού της συλλογιστικής του Πρωτοδικείου είναι άνευ αντικειμένου.

Επί του ογδόου λόγου

133 Με τον όγδοο λόγο αναιρέσεως, η VBA υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αξιώνοντας τα δικαιώματα με τα οποία η VBA επιβαρύνει τους συμβεβλημένους με εμπορικές συμβάσεις εμπόρους να είναι ίσα με εκείνα τα οποία επιβάλλει στους τρίτους προμηθευτές που προβαίνουν σε απευθείας εφοδιασμό, εκτός εάν αποδειχθεί η ύπαρξη διαφοράς μεταξύ των δύο τρόπων εφοδιασμού.

134 Το άρθρο 85 της Συνθήκης δεν απαγορεύει στην VBA να διακρίνει μεταξύ των διαφόρων τρόπων εξασφαλίσεως του εφοδιασμού, όταν ορίζει το ύψος των δικαιωμάτων· βάσει δε της δικαιοπρακτικής της ελευθερίας, έχει την ευχέρεια να επιλέγει με ποιες επιχειρήσεις θέλει να συνάψει εμπορικές συμβάσεις. Συγκεκριμένα, το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης δεν έχει εφαρμογή επί συμφωνιών τις οποίες συνάπτει μια επιχείρηση με διάφορες άλλες επιχειρήσεις και στις οποίες εφαρμόζονται διαφορετικοί συντελεστές. Εν προκειμένω, η VBA αποφάσισε μονομερώς να συνάπτει εμπορικές συμβάσεις και να εισπράττει δικαιώματα χρήσεως επί του απευθείας εφοδιασμού. Αντιθέτως, δεν δεσμεύτηκε έναντι τρίτων να εφαρμόζει και να διατηρεί τους διαφόρους αυτούς συντελεστές.

135 Η Επιτροπή αποκρούει τη διαπίστωση του Πρωτοδικείου ότι οι εμπορικές συμβάσεις δεν προβλέπουν συγκεκριμένη υποχρέωση παραδόσεως. Οι συμβάσεις αυτές, αντιθέτως, ορίζουν συγκεκριμένα σε ποια είδη ανθέων εφαρμόζονται και για την παράδοση αυτών των προϊόντων τυγχάνει ο έμπορος του μειωμένου συντελεστή 3 %. Εμπορική σύμβαση προσφέρεται μόνο σε έμπορο που διατίθεται να παραδίδει εξεζητημένα είδη ανθέων.

136 Όσο για την αιτιολόγηση της επίδικης αποφάσεως ως προς το σημείο αυτό, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι δεν υποχρεούται να εξετάζει όλους τους ισχυρισμούς του καταγγέλλοντος με την απορριπτική της καταγγελίας απόφαση.

137 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, στις σκέψεις 191 έως 194 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο, όπως και η Επιτροπή, έκρινε ότι έπρεπε να εξασφαλίζεται ίση μεταχείριση μεταξύ των διαφόρων προμηθευτών. Εξέτασε το μοναδικό επιχείρημα, το οποίο επεκαλούντο η Επιτροπή και η VBA προς δικαιολόγηση της διαφοράς συντελεστή των δικαιωμάτων χρήσεως, ότι δηλαδή στους δικαιούχους εμπορικών συμβάσεων επιβαλλόταν υποχρέωση εφοδιασμού. Το Πρωτοδικείο όμως διαπίστωσε ότι τέτοιες ρητές υποχρεώσεις παραδόσεως δεν υπήρχαν. Η διαπίστωση αυτή αφορά τα πραγματικά περιστατικά.

138 Όμως, από το άρθρο 168 Α της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 225 ΕΚ) και το άρθρο 51 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως μπορεί να στηρίζεται μόνο σε λόγους που αφορούν την παράβαση νομικών κανόνων, αποκλειομένης οποιασδήποτε εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών (βλ., ιδίως, απόφαση της 28ης Μαΐου 1998, C-8/95 P, New Holland Ford κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-3175, σκέψη 25).

139 Πράγματι, το Πρωτοδικείο είναι το μόνο αρμόδιο, αφενός, για την εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών, εκτός αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεών του προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας που του υποβλήθηκαν, και, αφετέρου, για την εκτίμηση αυτών των πραγματικών περιστατικών (προα-

ναφερθείσα απόφαση New Holland Ford κατά Επιτροπής, σκέψη 25). Απαιτείται περαιτέρω η ανακρίβεια αυτή να προκύπτει κατά τρόπο πρόδηλο από τα στοιχεία της δικογραφίας χωρίς να χρειάζεται νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών (προαναφερθείσα απόφαση New Holland Ford κατά Επιτροπής, σκέψη 72).

140 Εν προκειμένω, τα επιχειρήματα που προβάλλονται υπέρ της απόψεως ότι οι εμπορικές συμβάσεις όριζαν συγκεκριμένες υποχρεώσεις παραδόσεως — επιχειρήματα άλλωστε κατ' ουσίαν όμοια με τα προβληθέντα ενώπιον του Πρωτοδικείου — δεν αποκαλύπτουν την ύπαρξη πρόδηλης πλάνης περί τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών στην οποία προέβη σχετικώς το Πρωτοδικείο.

141 Αντιθέτως, είναι αληθές ότι το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η επίδικη απόφαση δεν περιείχε επαρκή αιτιολογία που να του παρέχει τη δυνατότητα να ελέγξει αν ήταν βάσιμη η διαπίστωση ότι η διαφορά μεταχειρίσεως μεταξύ των δύο εμπλεκομένων κατηγοριών προμηθευτών ήταν αντικειμενικώς δικαιολογημένη, ενώ ταυτόχρονα προσήπτε στην Επιτροπή ότι είχε υποπέσει σχετικώς σε πλάνη εκτιμήσεως.

142 Για τους ίδιους, όμως, λόγους με τους εκτεθέντες στις σκέψεις 115 έως 119 της παρούσας αποφάσεως, η νομική αυτή πλάνη παραμένει χωρίς επιρροή στην επίλυση της διαφοράς.

143 Συγκεκριμένα, αφενός μεν η ύπαρξη υποχρεώσεως εφοδιασμού, την οποία διαπίστωσε το Πρωτοδικείο ως προς τους αντισυμβαλλομένους με εμπορική σύμβαση, δείχνει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας (βλ. σκέψη 23 της παρούσας αποφάσεως) ότι υπήρχε ίση μεταχείριση μεταξύ αυτών και των λοιπών προμηθευτών, οι οποίοι υπέκειντο στην καταβολή δικαιωμάτων χρήσεως.

144 Αφετέρου δε, από τη σκέψη 188 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Florimex και η VGB είχαν ακριβώς ισχυριστεί, ενώπιον του Πρωτοδικείου, ότι η διαφορά μεταξύ του οριζομένου στις εμπορικές συμβάσεις συντελεστή και του συντελεστή των δικαιωμάτων χρήσεως συνιστούσε δυσμενή διάκριση.

145 Επομένως, ο όγδοος λόγος αναιρέσεως πρέπει επίσης να απορριφθεί.

146 Από το σύνολο των προεκτεθέντων έπεται ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

147 Κατά το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αποφαίνεται επί των δικαστικών εξόδων. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του ιδίου κανονισμού, το οποίο εφαρμόζεται επί της διαδικασίας αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 118, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η Florimex και η VGB ζήτησαν την καταδίκη της VBA, η οποία ηττήθηκε, πρέπει αυτή να καταδικαστεί στα δικά της δικαστικά έξοδα και σ' εκείνα στα οποία υποβλήθηκαν η Florimex και η VGB. Η Επιτροπή, η οποία επίσης ηττήθηκε, θα φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.**

2) **Η** Coöperatieve Vereniging De Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer (VBA) **φέρει τα δικαστικά της έξοδα, καθώς και τα προκληθέντα από την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία έξοδα της** Florimex BV **και της** Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijproducten (VGB).

3) **Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα.**

Moitinho de Almeida Sevón Puissochet

Jann Wathelet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30 Μαρτίου 2000.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

D. A. O. Edward